

Kaisa Sakko

LAPSELLE SÄÄSTÄMINEN

Lapsen varojen sijoittaminen ja lapsen innostaminen sijoittamisen pariin

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutus
Tammikuu 2021**

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Tammikuu 2021	Tekijä/tekijät Kaisa Sakko
Koulutus Liiketalouden koulutus		☒ AMK ☐ YAMK
Työn nimi LAPSELLE SÄÄSTÄMINEN. Lapsen varojen sijoittaminen ja lapsen innostaminen sijoittamisen pariin.		
Työn ohjaaja Paula Tornikoski		Sivumäärä 30
Työelämäohjaaja		
<p>Opinnäytetyöaiheena oli pitkäaikaissästäminen. Aihe rajattiin lapselle säästämiseen. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli sijoittaa lapsen varat turvallisesti ja vastuullisesti sekä innostaa lapsi mukaan sijoittamiseen. Työssä selvitettiin, mikä sijoituskohte soveltuisi parhaiten lapselle säästämiseen. Lisäksi selvitettiin, mitä tulisi huomioida lapselle säästämässä ja miten lapsi saataisiin kiinnostumaan sijoittamisesta. Lapsiperheiden vanhempien mielenkiinnon vähyyttä sijoittamista kohtaan pidettiin ongelmallisena.</p> <p>Teoriaosuudessa käsiteltiin lapselle säästämistä. Aihe sisälsi muun muassa viranomaisvalvonnan, sijoituskohteet, sijoitussuunnitelman, vastuullisuuden ja verotuksen. Työhön valittiin neljä sopivinta sijoituskohteita pitkäaikaissijoittamista varten. Sijoituskohteita olivat tilisäästäminen, rahastosäästäminen, osakesijoittaminen sekä vakuutusäästäminen.</p> <p>Lapselle säästäminen ei vaatisi ajallisesti eikä taloudellisesti viime kädessä paljoa. Sopivimpana sijoituskohteena pidettiin rahastosäästämistä. Sijoitustapa sopisi erinomaisesti lapsiperheen vanhemmille. Aloittaminen olisi helppoa ja tarvittaessa pankin sijoitusneuvojalta saisi tukea. Rahastosäästäminen soveltui parhaiten pitkäaikaissijoittamiseen hajauttaminen, riskit ja tuotto-odotus huomioiden. Lisäksi talouskasvatusta pidettiin tärkeänä. Talouskasvatus tulisi ottaa osaksi perheen arkea. Tämä tapahtuisi käytännössä siten, että vanhemmat opettaisivat arjessa säästämistä lapselleen. Lapsen ollessa riittävän vanha hänet otettaisiin varhaisessa vaiheessa mukaan sijoittamiseen. Lapsi seuraisi vierestä sijoitustensa kehittymistä. Suurella todennäköisyydellä lapsi oppisi rahan arvon eikä tuhlaisi kaikkia sijoituksista saamiaan rahoja täysi-ikäisenä. Optimaalisin tilanne olisi, jos lapsi jatkaisi sijoittamista myös aikuisuudessa ja mahdollisesti tulevaisuudessa omalle lapselleen. Pankit voisivat myös auttaa lapselle säästämiseen liittyen. He tuottaisivat esimerkiksi lyhyitä sijoitusoppaita vanhemmille.</p> <p>Työ käy myös tiiviinä tietopakettina sijoittamisesta ja säästämistä kiinnostuneelle vanhemmalle. Sisältö tuotettiin mahdollisimman selkeäksi, jotta ensisijoittajakin ymmärtäisi asiasisällöt. Vallitsevien poikkeusolojen vuoksi suurin osa lähdemateriaalista oli e-aineistoa. Työssä pyrittiin hyödyntämään mahdollisimman luotettavia lähteitä, kuten eri pankkien verkkosivuja. Päälähteinä käytettiin Pörssisääntöjen lyhyitä, mutta kattavia oppaitaan ja heidän verkkomateriaaliaan.</p>		
Asiasanat Lapselle säästäminen, sijoittaminen, säästäminen, talouskasvatus		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date January 2021	Author Kaisa Sakko
Degree programme Business Administration		
Name of thesis SAVING FOR A CHILD. Investing a child's funds and inspiring the child to invest.		
Instructor	Pages 30	
Supervisor Paula Tornikoski		
<p>Topic of the thesis was long-term placement. The topic was limited to saving for a child. The aim of the thesis was to invest the child's funds safely and responsibly and to inspire the child to invest. The work investigated which investment target would be the best investment method for a child. In addition, it was found out what should be considered when saving for a child and how to get the child interested in investing. The lack of interest of children and parents of children in investing was considered problematic.</p> <p>The theoretical part dealt with saving for a child. Topics included regulatory oversight, investment targets, investment plan, accountability and taxation. The four most suitable investment targets for long-term investment were selected for the thesis. The investment targets were account savings, fund savings, equity investments and insurance savings.</p> <p>Saving for a child would not ultimately require much time or money. Fund savings were the most suitable investment target. The investment method is perfect for parents of a family with children. Getting started would be easy and would need support from bank's investment adviser if needed. Fund savings were best suited for long-term investments, considering diversification, risks and expected returns. Economic education was considered important in this aim. All in all, economic education was considered important. Economic education should be integrated into the daily life of the family. This would be done in practice so that parents would teach their child how to save in everyday life. If the child was old enough, he or she would be included in the investment practice at an early stage. The child would follow the development of his or her investments. Most likely the child would learn the value of money, and not waste all the money he or she received from the investments as an adult. The most optimal situation would be if the child continued to invest in adulthood and possibly in the future for his or her own child. Banks could also play a more role in saving for the child. For example, they would produce short investment guides for parents.</p> <p>The work also takes place as a concise information package for a parent interested in investing and saving. The content was produced as clearly as possible so that even the first investor would understand the content. Due to the prevailing exceptional circumstances, most of the material was e-material. The aim was to make the most reliable sources, such as the websites of various banks. The main sources used were the Exchange Foundation's short but comprehensive guides and their online material.</p>		
Key words Economic education, investing, saving, saving for a child		

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Arvo-osuus

Arvo-osuusjärjestelmään liitetty arvopaperi. Arvo-osuudet korvaavat painettuja arvopapereita, kuten osakekirjoja ja joukkovelkakirjoja.

Arvo-osuustili

Sijoittajan henkilökohtainen tili, jolle kirjataan hänen omistuksensa yhtiöittäin ja arvo-osuuslajeittain.

Arvopaperi

Arvopaperikaupan kohteena oleva arvo-osuus tai asiakirja, kuten joukkovelkakirja, osake tai sijoitusrahasto-osuus.

Digi- ja väestötietovirasto

Maistraatit ja Väestörekisterikeskus yhdistyivät Digi- ja väestötietovirastoksi vuoden 2020 alussa.

Hankintameno

Myynti- eli luovutusvoiton verotuksessa myyntihinnasta tehtävä vähennys, joka käsittää esimerkiksi hankinta- eli ostohinnan, osto- ja myyntikulut sekä varainsiirtoveron.

Hankintameno-olettama

Omaisuuksien myynti- eli luovutusvoiton verotuksessa todellisen hankintamenon kanssa vaihtoehtoinen vähennys.

Jäännösvero

Jälkikäteen maksettava vero, kun lopullisessa verotuksessa määrätty vero on suurempi kuin ennakkoperinnässä kannettu vero.

Lunastushinta

Esimerkiksi sijoitusrahaston osuudesta sen omistajalle maksettava hinta.

Luovutusvoitto (tai -tappio)

Myyntivoitto (tai tappio). Omaisuuden myyntihinnan ja todellisten hankintamenojen ja hankintameno-olettaman erotus.

Lähdevero

Tulon lähteellä tuotosta perittävä lopullinen vero, esimerkiksi ulkomaille maksetun tuoton vero.

Markkinahinta

Arvopaperin käypä, markkinoilla muodostunut hinta. Käypä hinta.

Merkintä

Osakkeiden ja joukkovelkakirjojen ostaminen liikkeeseenlaskun yhteydessä, sijoitusrahasto-osuuksien ostaminen.

Osakeindeksi

Indeksi, joka mittaa osakkeiden hintamuutoksia. Eri indeksit poikkeavat toisistaan niihin sisältyvien yhtiöiden ja mahdollisten yhden yhtiön painorajoitusten perusteella.

Osinko

Yhtiön osakkailleen jakama voitto-osuus.

Pääomatulo

Tulot sijoitetusta pääomasta, esimerkiksi osingot, vuokrat, sijoitusrahastojen tuotto-osuudet ja ulkomaiset korot.

Pörssiyhtiö

Listayhtiö. Yhtiö, jonka osakkeilla käydään kauppaa pörssissä.

Tuotto-osuus

Sijoitusrahaston vuosittain voitostaan jakama tuotto.

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 TYÖN TAUSTA JA TAVOITE	2
3 SÄÄSTÄMINEN JA SIJOITTAMINEN.....	3
3.1 Suomalaiset lapsiperheet sijoittajina.....	3
3.2 Lapselle säästäminen	4
3.3 Maistraatti valvoo lapselle säästämistä.....	4
4 SIJOITUSSUUNNITELMA	6
5 SIJOITUSKOHTEET	7
5.1 Tilisäästäminen.....	7
5.2 Rahastosäästäminen.....	8
5.3 Osakesijoittaminen.....	11
5.4 Vakuutussäästäminen	14
6 VASTUULLISUUS.....	16
7 HAJAUTTAMISEN MERKITYS.....	18
8 VEROTUS	19
8.1 Sijoitusrahastojen tuotot	19
8.2 Luovutusvoiton verotus	19
8.3 Sijoitusvakuutusten verotus	20
8.4 Lahjavero	20
8.5 Perintö suoraan lapsenlapselle.....	20
9 LAPSEN OHJAAMINEN SÄÄSTÄMISEEN	21
9.1 Sijoittamisen jatkaminen.....	22
9.2 Opintotuen huomioiminen.....	23
10 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	24
10.1 Kodin ja pankin yhteistyö.....	27
10.2 Yhteenveto.....	27
LÄHTEET	29
KUVIOT	
KUVIO 1. Sijoitusten tuotto-odotus 18 vuoden säästämisellä kulut huomioiden.	26

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä aiheeni on pitkäaikaissäästäminen. Sijoittaminen on yleistymään päin, mutta etenkin lapsiperheiden osalta on vielä parannettavaa. Kun lapselle säästetään syntymästä täysi-ikäisyyteen saakka, pienistäkin summista kertyy suuri summa lapselle esimerkiksi itsenäistymiseen. Sijoittaminen alkaa vanhemmista. Vanhempien tulisi ottaa lapset mukaan säästämiseen. Työn perimmäinen ongelma on lapsiperheiden vähäinen mielenkiinto sijoittamista kohtaan. Mikäli mahdollisimman moni vanhempi alkaisi säästämään lapselleen, todennäköistä on, että lapsi jatkaisi sijoittamista myös täysi-ikäisenä.

Työssäni keskityn lapsen varojen sijoittamiseen eli lapselle säästämiseen. Työssäni käytin paljon eri lähdemateriaaleja. Tavoittelin mahdollisimman ajankohtaista ja luotettavaa lähdemateriaalia. Päälähteinä olen käyttänyt Pörssisäätiön eri sijoitusoppaita ja heidän e-aineistoansa. Vallitsevien poikkeusolojen vuoksi iso osa lähteistä on verkkomateriaalia. Pyrkimyksenä oli käyttää muun muassa talouslehtien artikkeleja ja pankkien tuottamia sisältöjä. Teoriaosuudessa vältin blogeja ja muita mielipidekirjoituksia.

Työni sisältää yleistä tietoa lapselle säästämisestä sekä ajankohtaisen tutkimuksen suomalaisista lapsiperheistä sijoittajina. Valitsin muutaman sijoituskohteen, jotka mielestäni soveltuvat parhaiten lapselle säästämiseen; tilisäästäminen, rahastosäästäminen, osakesijoittaminen ja vakuutussäästäminen. Lisäksi kerron sijoittamiseen liittyvistä tärkeistä asioista, kuten korkoa korolle -ilmiöstä, hajauttamisesta ja verotuksesta. Uskon myös, että talouskasvatuksella sekä perheen ja pankin yhteistyöllä on merkitystä, joten esitän pankeille kehitysehdotuksen lapsiperheiden sijoittamisen saralta.

2 TYÖN TAUSTA JA TAVOITE

Sijoittaminen aihealueena on minulle uudehko. Olen tutustunut sijoitusmaailmaan vanhempieni kautta muutamia vuosia sitten. He kertoivat minulle tarkemmin sijoittamisesta ja suosittelivat minua laittamaan varojani sijoituksiin. Rahani makasivat vain säästötilillä, jolla tuottoa ei saanut nimeksikään. Suostuin sijoittamaan varojani ja kiinnostukseni heräsi sijoittamista kohtaan. Nyt olen sijoittanut muutamia vuosia kuukausittain yhdistelmärahastoon ja on ollut mielenkiintoista seurata sijoitusten kehittymistä. Opiskelujeni jälkeen aion sijoittaa lisää.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on lisätä lasten ja erityisesti nuorten kiinnostusta sijoittamista kohtaan. Toivoni mukaan näillä vinkeillä he jatkaisivat myöhemmällä iällä sijoittamista omalle lapselleen ja tälle saataisiin niin sanottu jatkumo. Jos lapselle säästetään syntymästä täysi-ikäisyyteen saakka, saa hän merkittävän summan esimerkiksi ensiasuntoa varten. Mielestäni olisi tärkeää ottaa lapsi mukaan sijoittamiseen jo varhaisessa vaiheessa, jotta hän osaa arvostaa, mistä raha on peräisin ja ymmärtää sijoittamisen idean ja vastuullisen rahankäytön. Olisi surullista, jos vuosien säästämisen jälkeen täysi-ikäistyttyään nuori tuhlaisi kaikki säästönsä ”turhuuteen” osaamatta arvostaa työtä, jota niiden eteen on tehty. Lapset usein ottavat mallia kasvuympäristöstään. Jotta useampi vanhempi ryhtyisi säästämään lapselleen, kävisi se parhaiten käytännön tutustumisen kautta, jonka seurauksena sijoittaminen siirtyisi sukupolvelta toiselle.

Aion myös ehdottaa kehitysehdotuksen yleisesti pankeille. On tutkittu, että melko moni vanhempi sijoittaa lapselleen. Uskoisin, että useammat vanhemmat ryhtyisivät sijoittamaan, jos tietoa olisi enemmän nähtävillä – esimerkiksi pankeilta tulisi postilaatikkoon aloittelijoille ja ensikertalaisille lyhyitä sijoitusoppaita. Danske Bankin suorittaman Taloudellinen mielenrauha -tutkimuksen mukaan joka viides kaikista vanhemmista sijoitti lapselleen. Uskon, että osa vanhemmista ei saa tarpeeksi informaatiota sijoittamisesta, vaikka olisivat siitä mahdollisesti kiinnostuneet. Informaatiota tulisi lisätä joko sijoitusoppaiden myötä, mainosten kautta tai huomioimalla säästäminen näyttävämmin pankkien nettisivuilla. Lapselle säästämiseen liittyen olisi myös tärkeää, jos pankeilta löytyisi lapsenkielellä selitettynä sijoittamisen perusasiat joko tekstin ja kuvien tai videon muodossa.

3 SÄÄSTÄMINEN JA SIJOITTAMINEN

Sijoittamista voidaan kuvailla järkevänä oman talouden hoitamisena. Sijoittaminen vaatii säästämistä ja säästäminen edellyttää kulutuksen viivyttämistä. Sijoittamiseen ei vaadita suuria summia rahaa. Pahan päivän varalle olisi hyvä olla aina vähän rahaa sivussa. (Hämäläinen 2014, 4–6.) Tavallisesti sijoittamisella tarkoitetaan esimerkiksi osakkeiden tai muiden sijoitusinstrumenttien ostoa, omistamista ja lopulta myymistä ansiotarkoituksessa. Sijoittamisen pääperiaate on ostaa halvemmalla ja myydä kalliimmalla. Yleisesti sijoittajaksi ryhdytään, jotta rikastuttaisiin ja säästettäisiin. Parhaimmillaan sijoittamisella saavutetaan taloudellinen riippumattomuus. (Säästöpankkiliitto.)

Sijoittamiseen liittyy erittäin tärkeä korkoa korolle -ilmiö. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että sijoitetaan esimerkiksi 1 000 euroa ja kun saadaan sille tuottoa 10 prosenttia ensimmäisen vuoden jälkeen, on saldona 1 100 euroa. Seuraavana vuotena tuottoa saadaan sekä alkupääomalle (1 000 euroa) että tuotoksi saadulle 100 eurolle. Säästämisessä sijoitusaika korostuu. Mitä nuorempana sijoittamisen ja säästämisen aloittaa, sitä vankemmin korkoa korolle -ilmiö kerkeää vaikuttaa. (Heikinheimo, 2018.) Aloittelijalle kaikki sijoitusmaailmaan liittyvät asiat eivät välttämättä ole heti selkeitä. Sijoittaja saa tarvittaessa apua säästämiseen lukuisilta asiantuntijoilta, kuten pankin sijoitusneuvojalta. (Puttonen & Repo 2006, 16.)

3.1 Suomalaiset lapsiperheet sijoittajina

Danske Bank suoritti tutkimuksen vuonna 2019 vanhempien sijoittamisesta lapsilleen. Tutkimuksen mukaan noin 40 prosenttia vanhemmista sijoitti lapselleen. Aktiivisimmin sijoittivat pienten lasten vanhemmat. Samat tekijät puhuivat sijoittamisen lisääntymisen puolesta. Pienille lapsille suosituimpina sijoituskohteina olivat osakkeet ja rahastot. Danske Bankin senioristrategi Kaisa Kivipelto pohtii, ovatko vastikään vanhemmaksi tulleet vanhemmat innokkaampia säästämään kuin aiemmat ikäryhmät. Hän myös toteaa, että sijoittamisen yleistyminen on hyvä asia, etenkin jos lapselle säästetään varoja hänen itsenäistymiseensä - pitkäaikaissijoittaminen tekee sijoittamisesta tuotteliaampaa. Tutkimuksessa myös todettiin, että suurten perheiden vanhemmista 70 prosenttia ei sijoittanut. He eivät joko nähneet sille tarvetta tai se ei olisi onnistunut rahallisesti. (Danske Bank 2019.)

3.2 Lapselle säästäminen

Lapselle säästämiseen löytyy monia tapoja. Vaihtoehtoja ovat muun muassa rahastot, perinteinen säästöpossu, viikkoraha, kiinteistöt ja asunnot, käteinen ja arvopaperit. Lapselle säästämiseen paras vaihtoehto on sijoittaminen. Erityisesti, jos sijoittamisen aloittaa jo lapsen syntymästä alkaen, korkoa korolle -ilmiö korostuu. Lapselle säästämisen aloittaminen on yksinkertaista. Aluksi asetetaan tavoitteet, joita yritetään säästämällä tavoittaa – ajokortti, opinnot tai esimerkiksi harrastus, johon olisi hyvä varautua varhaisessa vaiheessa. Säästäminen aloitetaan perustamalla lapselle käyttötili. (Laakso & Vilpponen 2019.) Käyttötilin avaamiseen vaaditaan lapsen molempien vanhempien suostumus, mikäli hän on alaikäinen. Lisäksi tilin avaaminen edellyttää lapsen henkilötunnuksen ja nimen. Tämä tarkoittaa sitä, että syntymättömälle lapselle ei voida avata tiliä. (OP Osuuskunta.) Jos säästetään lapsen nimiin, on lapsella silloin oikeus saada sijoitustuotot itselleen täysi-ikäisenä. Vanhempi voi myös säästää omalle tilillensä, jolloin aikuisella on rahoihin päätäntävalta. Järkevin ja helpoin tapa on säästää lapsen oman tilin kautta. Ero säästämiseen lapsen oman tilin kautta ja aikuisen oman tilin kautta on verotus. Isovanhemmat ja kummit voivat myös toteuttaa lapselle säästämistä. Lapsenlapselle tai kummilapselle säästäminen ja rahalahjan antaminen ovat hyviä vaihtoehtoja muille lahjoille. (Kortesalmi-Säkkinen 2019.)

3.3 Maistraatti valvoo lapselle säästämistä

Maistraatti valvoo lapsen omaisuutta. Lapsen omaisuus kuuluu hänelle itselleen. Lapsen omaisuudeksi luokitellaan esimerkiksi lahjat, hänelle säästetyt rahat, osuus jakamattoman kuolinpesän varoista, vakuutuskorvaukset, vahingonkorvaukset, eläketulot ja sijoittamalla saatu omaisuus. Säästetyt varat on sijoitettava turvallisesti. Lapsen varoja ei saa yhdistää muiden varoihin. Lapsen vanhemmat tai muu edunvalvoja ei saa lahjoittaa lapsen varoja, eikä käyttää tai lainata niitä itse ilman holhousviranomaisen eli maistraatin hyväksyntää. Digi- ja väestötietovirasto tai tuomioistuimien määrää lapsen edunvalvojan. Edunvalvojana voi toimia esimerkiksi yleinen edunvalvoja, joka on tavallisesti valtion virkamies tai yksityishenkilö, kuten lapsen omainen tai muu läheinen. (Digi- ja väestötietovirasto.)

Maistraatti valvoo, kuinka lapsen varoja käytetään. Laki velvoittaa, että lapselle säästämällä tavoitellaan vain kohtuullista tuottoa ja lapsen varojen säilymisestä tulee olla riittävä varmuus. Riskinotto ei ole sallittua lapsen varoilla. Mikäli lapsen omaisuus menee tappiolle, edunvalvoja on siitä vastuussa. Korkea tuottoa tärkeämpää on pääoman säilyminen. (Rimmi 2015.) Maistraatti määrää myös, että edunvalvoja on aina velvollinen pitämään hallussaan lapsen omaisuuden hoitoon liittyvät tositteet, tiliotteet ja

muut mahdolliset asiakirjat. Asiakirjojen säilyttämistä perustellaan sillä, että edunvalvoja voi näyttää toteen lapsen täysi-ikäistyttyään, kuinka hän on hoitanut hänen talousasiansa. Edunvalvonnalle vaaditaan rekisteröimistä myös silloin, kun lapsen omaisuus ylittää 20 000 euroa. Jos lapsella on mahdollisesti velkaa, ei sitä vähennetä omaisuuden määrästä. Rekisteröiminen tarkoittaa vuosittaisen tilin laatimista alaikäisen lapsen taloudellisten asioiden hoidosta. (Digi- ja väestötietovirasto.) Lapsen täyttäessä 18 vuotta, määrää hän itsenäisesti sijoituskohteissa ja tileillään olevista varoista. (Rimmi 2015).

4 SIJOITUSSUUNNITELMA

Erityisesti aloittelijan suositellaan suunnittelevan sijoituksensa. Sijoittajan tulisi olla kärsivällinen ja pitkäjänteinen, ja siksi muistiin kirjoitettu sijoitussuunnitelma auttaa suoriutumaan systemaattisesti myös odottamattomissa tilanteissa. Osakemarkkinoilla tilanne elää jatkuvasti. Kun kurssit vaihtelevat, osa ostaa lisää, osa myy ja osa ei reagoi ollenkaan. Kaikki reagoitavat ovat hyviä. Tärkeintä on keskittyä suunnitelmaan ja pysyä kärsivällisenä, jotta ei ostaisi markkinan huipulla eikä tulisi myyneeksi edullimpaan hintaan. (Pörssisäätiö.)

Sijoitussuunnitelmaan liittyy monia vaiheita. Suunnitelma aloitetaan hahmottamalla lähtötilanne. Budjetti lasketaan vähentämällä menot kuukausittaisista tuloista. Lisäksi tulisi ottaa huomioon muu omaisuus ja velat. Jos budjetti jää pienehköksi, tulisi harkita, voisiko kulutustottumuksia muuttaa, jotta säästettävää jäisi enemmän. Tilanteen helpottamiseksi kuukausittainen säästetty rahasumma voidaan siirtää toiselle tilille odottamaan sijoittamista. Seuraavaksi tulisi miettiä, mitä sijoittamisella halutaan tavoitella. Sen jälkeen mietitään aikahorisontti. Lapselle säästäminen on pitkäaikaissijoittamista, joten sijoitusajan olisi hyvä olla vähintään 10 vuotta. (Pörssisäätiö.)

Tämän jälkeen suunnitellaan riskiprofiili. Sijoituskohdetta tulisi pohtia tarkemmin, jos sijoituksilla voi olla vaikutuksia päivittäiseen talouteen. Sijoitusaika ja riskinottohalukkuus määräävät sen, mitkä sijoituskohteet ovat suotuisia. Suunnitelmaan kirjataan, mitä sijoitusinstrumentteja käytetään ja miten sijoitussalkun kehitystä seurataan. Joillekin sijoittajille sopii niin sanottu osta ja unohda -sijoitustapa ja osa haluaa hoitaa aktiivisemmin salkkuaan. Yhtä ja oikeaa tapaa ei ole. (Pörssisäätiö.)

5 SIJOITUSKOHTEET

Monet aloittavat sijoittajat pohtivat, kuinka ja mistä syistä sijoituskohteet kannattaisi valikoida. Sijoittaako rahastoihin, korkomarkkinoille vai suoraan osakkeisiin? Sijoituskohteen valintaan vaikuttavat esimerkiksi aiemmin mainitut aikahorisontti ja riskiprofiili. Riskillä tarkoitetaan mahdollisuutta menettää sijoitettu rahasumma. (Pörssisäätiö.) Finanssialan suorittaman tutkimuksen mukaan tärkeimmät säästämis- ja sijoituskohteen valintaan vaikuttavat tekijät ovat vaivattomuus, riskittömyys ja turvallisuus (Finanssiala 2019).

Osakkeet ovat olleet tuottavin sijoituskohteet viimeiset sata vuotta. Pitkäaikaissijoittamisessa vuosituotto on ollut noin 5–10 prosenttiyksikköä. Osakkeissa riski on suurempi verrattuna muihin sijoituskohteisiin. Tavallisesti riski ja tuotto kulkevat käsi kädessä. Käytännössä ei ole sijoituskohteita, joissa olisi suuri tuotto ja ei yhtään riskiä. Yksinomaan hajauttamisella voidaan alentaa riskiä alentamatta tuottoa. Sijoituskohteen ollessa pankkitili, on siinä alhainen riski ja alhainen tuotto. Rahavarojen talletus pankkiin on korkosijoitus. Tämän lisäksi voi sijoittaa korkomarkkinoille pääsääntöisesti korkorahastojen kautta. Korkosijoituksissa riski on pienempi, mutta tuotto on alhaisempi kuin osakemarkkinoilla. Yritysten osakkeisiin kuuluu korkeampi riski ja korkeampi tuotto-odotus. Yrityksen omistaja on osakesijoittaja. Jos yritys ei menesty, omistaja menettää sijoittamansa rahamäärän. Jos yritys tekee voittoa, jakaa se omistajille osinkoa. Sijoittaja hyötyy myös yrityksen arvon potentiaalisesta kasvusta. Osakerahastojen kautta osakemarkkinoille voi sijoittaa joko suoraan tai välillisesti. Sijoituskohteista saatetaan periä hallinnointikulua. Pienetkin kulut hävittävät suuren summan rahaa pitkällä aikavälillä. Eri sijoituskohteiden kuluja kannattaa aina vertailla. Optimaalinen tilanne olisi, jos kulut olisivat alle prosentin. Lopuksi sijoituskohteiden valinnassa kannattaa hyödyntää omia vahvuuksia sekä pohtia valitsemiaan kriteereitä. (Pörssisäätiö.)

5.1 Tilisäästäminen

Tilisäästämistä pidetään edelleen suosituimpana sijoituskohteena. Säästämistä voi harjoittaa joko suoraan käyttötilille tai säästötalletustilille. Säästötalletustili on turvallisempi ja fiksumpi vaihtoehto. Tilille voidaan sijoittaa pahan päivän varalle puskuriksi tai esimerkiksi tiettyä tavoitetta varten. Säästämisestä saadaan vaivattomampaa, kun siitä tehdään toistuva maksu verkkopankissa. Toistuvan maksun voi laittaa esimerkiksi palkanmaksupäivälle. Varat karttuvat huomaamattomasti. Tilisäästäminen on turvallista;

säästötalletustilille ei voida yhdistää maksukorttia tai -palveluja. Näin ollen maksukortin takana ei ole suuria summia rahaa. Tilille säästetyt varat saa tarvittaessa kätevästi ja nopeasti käyttöön. Tilille säästäminen on riskitöntä ja turvallista, koska tili kuuluu talletussuojan piiriin, joten varat ovat aina turvassa. (Erkkilä 2018.)

Säästötilille säästämässä on myös haittapuolensa. Yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa säästetyille varoille maksettavaan korkoon. Tämänhetkiset korot ovat alhaiset, joten myös säästötileille maksettavat korot ovat alhaiset, arviolta prosentin verran. (Säästöpankkiliitto.) Tilisäästäjä ei harmillisesti voi tavoitella pääoman kasvattamista. Inflaation vaikutuksesta käy juuri päinvastoin. Inflaatio tarkoittaa tavallisen hintatason nousua sekä rahan arvon laskua. Rahan ostovoima alenee inflaation myötä, joten samalla rahasummalla ei saa yhtä paljon hyödykkeitä ja palveluja kuin ennen. Tämän myötä säästetyt varat menettävät arvoaan pankkitilillä. LähiTapiolassa työskentelevä Jari Järvinen toteaa, että tilisäästäminen on varma polku tappioon inflaation myötä. Sijoittajan on uskallettava ottaa pientä riskiä säilyttääkseen edes säästöjensä ostovoima. (Erkkilä 2018.)

Finanssiala suoritti tutkimuksen aiheesta tilisäästäminen. Tutkimuksen mukaan pankkitilisäästäminen on edelleen halutuinta sekä sijoitus- ja säästötilit ovat suosituin säästämistapa. Tutkimushetkellä 36 prosenttia suomalaisista ilmoitti säästävänsä sijoitus- ja säästötilille. Tämä on neljä prosenttia vähemmän kuin aiemmin. Säästäminen käyttötilille on vähentynyt suhteessa eniten. 21 prosenttia vastaajista kertoi säästöjensä olevan käyttötilillä, kun edellisessä tutkimuksessa heidän osuutensa oli 38 prosenttia. (Finanssiala 2019.)

5.2 Rahastosäästäminen

Sijoitusrahaston varat sijoitetaan moniin erilaisiin sijoituskohteisiin, esimerkiksi joukkovelkakirjoihin tai osakkeisiin, jotka muodostavat sijoitusrahaston. Sijoitusrahasto jakaantuu samansuuruisiin rahasto-osuuksiin, joka saa aikaan samanveroiset oikeudet rahastossa olevaan varallisuuteen. Sijoitusrahaston varoista huolehtii rahastoyhtiö. Sijoitusrahaston varat pidetään säilytysyhteisössä, joka myös seuraa rahastoyhtiön toimintatapoja. (Virta 2015, 5.)

Rahastopääoma sijoitusrahastossa koostuu rahasto-osuuksista. Pääoman määrä muodostuu siitä, kuinka paljon uusia sijoituksia rahastoon tulee ja minkä verran niitä lunastetaan pois. Pääomaan vaikuttavat myös sijoitusten korkotason ja pörssikurssien arvonmuutokset. Sijoitettuaan sijoitusrahastoon omistaa

sijoittaja rahaston varat siinä suhteessa, kun hän on siihen sijoittanut. Rahastoyhtiö ei omista itse huolehtimiaan sijoitusrahastoja. Tästä syystä, jos rahastoyhtiön on maksuvaikeuksissa, se ei voi esimerkiksi maksukyvyttömyystilanteessa käyttää hyväksi rahastoissa olevaa omaisuutta. Sijoitusrahaston arvo koostuu sen omistamien sijoituskohteiden markkina-arvon mukaan. Saadulla arvolla lasketaan yksittäisen rahasto-osuuden arvo. Suomalaisille sijoitusrahastoille lasketaan rahasto-osuuden arvo pääasiassa jokaisena pankkipäivänä. Ulkomaisissa rahastoissa kyseisen arvon laskeminen voi tapahtua harvemmin, heidän säännönsä mukaan. Suomalaisissa sijoitusrahastoissa voi toistuvasti merkitä uusia ja lunastaa vanhoja rahasto-osuuksia. Tästä syystä ne ovat avoimia sijoitusrahastoja. Kullakin rahastolla voi olla kuitenkin omat sääntönsä. Yleisesti osuuksia voi merkitä tai lunastaa vähintään kaksi kertaa kuukaudessa. (Virta 2015, 5.)

Avoimen sijoitusrahaston ohella on myös kokonaan suljettu sijoitusrahasto, joka muistuttaa osakeyhtiötä. Suljetussa sijoitusrahastossa rahasto-osuuden hinta on aina sama sijoittajan lunastaessa vanhan rahasto-osuutensa ja uuden sijoittajan merkitessä tämän osuuden. Hinta muodostuu, kun sijoitusten käypä markkina-arvo jaetaan sen hetkiselällä liikkeellä olevien rahasto-osuuksien määrällä. Rahaston pääoman arvo siis kasvaa tai laskee sitä mukaan, kun osuuksia lunastetaan tai merkitään. (Virta 2015, 5.)

Sijoittajan tuotto sijoitusrahastoissa määräytyy sijoituskohteen osingoista ja koroista sekä kohteen arvonlaskuista tai -nousuista. Rahastossa on tuoton jakamiseen määritettyjä erilaisia rahasto-osuuksia. Nämä ovat nimeltään kasvu- ja tuotto-osuuksia. Kasvuosuuksien sijoittajalle ei jaeta tuottoa, vaan tuotto kartuttaa rahasto-osuuden arvoa. Yleisesti yksityishenkilöiden merkitsemät rahasto-osuudet ovat lähes aina kasvuosuuksia. Tuotto-osuuksien sijoittajille taas jaetaan vuosittainen tuotto. Maksetun tuoton osuus vähennetään rahasto-osuuden arvosta. (Virta 2015, 6.)

Kaikkiin sijoituskohteisiin liittyy riskejä, niin myös sijoitusrahastoihin. Sijoitusrahasto sijoittaa varansa sääntöjensä mukaan sijoituskohteeseensa. Riskit muodostuvat sijoituskohteen perusteella. Eri määräyksin valvotaan sijoitusrahaston riskinottoa. Riskiä hallitaan sijoittamalla useisiin eri kohteisiin, jotta menestyneet sijoitukset hyvittävät mahdolliset tappiolliset sijoitukset. Yritysriski vähenee huomattavasti, mikäli sijoitetaan eri toimialojen sijoituskohteisiin. Maariskiä on mahdollista välttää sijoittamalla myös ulkomaisiin kohteisiin. Sijoitusrahaston suurimpana etuna on riskien hajauttaminen. (Virta 2015, 6.)

Kun sijoittaja merkitsee rahasto-osuuksia, saa hän haltuunsa itsestään rahaston sääntöjen sisällä hajautetun sijoitussalkun. Yksityishenkilönä säästäjän onnistuu sijoittaa myös sellaisiin kohteisiin, joista ei

löydy julkista tietoa tai joihin ei olisi muuten mahdollista sijoittaa, kuten esimerkiksi asuntoihin, joukkovelkakirjalainoihin tai rahamarkkinavälineisiin. Sijoitettuihin sijoitusrahastoihin liittyy paljon etuja. Rahasto-osuudet voi nopeasti ja vaivatta muuntaa rahaksi. Rahastosäästäjän ei edellytetä seuraavan markkinoiden tai yhtiöiden tapahtumia, toisin kuin esimerkiksi sijoittaessaan arvopapereihin. Sijoitetun summan voi määrittää itse. Halutessaan voi sijoittaa isoja kertasummia tai pienempiä summia toistuvasti. Toistuva pitkäaikainen sijoitus mahdollistaa lisäksi sijoitusten ajallisen hajauttamisen. (Virta 2015, 6.)

Sijoitusrahastot ryhmitellään muun muassa sijoituspolitiikan, sijoituskohteiden ja rahastoihin linkittyvän sääntelyn perusteella. Keskeisintä ryhmittelyssä ovat rahaston säännöt, joissa on määritelty kunkin rahaston toiminta. Sijoitusrahaston säännöt vahvistaa finanssivalvonta tai ulkomaisen rahaston jokin samankaltainen viranomaislainen. Säännöistä käy ilmi, minkälainen sijoitusrahasto on kyseessä ja minkälaista sijoituspolitiikkaa se toteuttaa. Laki määrää tarkat määräykset direktiivin mukaisille sijoitusrahastoille koskien rahaston toimintaa. Määräykset koskevat esimerkiksi rahaston varojen sijoituskohteita ja sijoitustoiminnan riskien hajautusta. Sijoitusrahastot ryhmitellään karkeasti sijoituskohteiden mukaan yhdistelmärahastoihin, osakerahastoihin, lyhyen koron rahastoihin ja pitkän koron rahastoihin. (Virta 2015, 7.)

Yhdistelmärahastot muodostuvat yleensä korko- ja osakesijoituksista. Niiden väliset vaihtelurajat sekä painoarvot määritetään rahaston säännöissä. Sääntöihin voidaan myös jättää painoarvot määrittelemättä, jolloin rahasto voi olla täysin puhdas korko- tai osakerahasto. Yleinen tuotto-odotus yhdistelmärahastolle kulujen jälkeen on keskimäärin 3–6 prosenttiyksikköä vuodessa. (Virta 2015, 8.)

Osakerahasto sijoittaa luonnollisesti varansa osakkeisiin. Osakerahastot voidaan ryhmitellä eri tavoin, esimerkiksi yhtiön toimialan, sijoituskohteiden maantieteellisen sijainnin tai yhtiöiden koon mukaan. Rahasto voi sijoittaa varansa suomalaisiin tai ulkomaisiin osakeyhtiöihin. Osakerahasto voi sijoittaa varansa esimerkiksi suuriin ja vakaisiin maailmanlaajuisiin yhtiöihin tai vastaavasti pieniin yhtiöihin. Yleisesti osakerahaston tuottotavoitteena on pääasiassa ylittää tarkoin määrätyn sijoituskohteen mukainen osakeindeksi. Sijoituspolitiikka käy ilmi rahaston säännöistä, rahastoesitteestä ja avaintietoesitteestä. Niissä on ilmoitettu myös tuottotavoite, johdannaisten käyttö ja mahdollinen vertailuindeksi. Osakerahaston tuotto-odotus kulut huomioiden on keskimäärin 5–8 prosenttiyksikköä vuodessa. (Virta 2015, 8.)

Lyhyen koron rahastot keskittyvät lyhytaikaisiin rahamarkkinavälineisiin, joita ovat esimerkiksi valtioiden, yritysten tai pankkien liikkeelle laskemia korkoinstrumentteja. Lyhyen koron rahastoissa korkoriski on pääasiassa alle vuoden. Rahaston tavoitteena on ylittää kolmen kuukauden EURIBOR-koron tuotto

tavallisesti pitkällä aikavälillä. Pitkän koron rahastot sijoittavat pitkäaikaisiin korkokohteisiin, kuten julkisyhteisöjen, yritysten tai valtioiden laskemiin joukkovelkakirjalainoihin. Pitkän koron rahastoissa korkoriski on yli vuoden. Korkorahastot sopivat sijoittajalle, jonka tavoitteena on tasainen arvonkehitys kohtuullisella riskitasolla. Erityisesti pitkän koron rahasto sopii pitkäaikaissijoittamiseen. Korkoa pidemmälle aikavälille voidaan odottaa 2–4 prosenttiyksikköä vuosittain. (Virta 2015, 7.)

Lapselle säästäminen aloitetaan määrittelemällä säästötavoitteet. Säästötavoitteiden määrittämisen jälkeen valitaan sopiva sijoitusrahasto, johon merkitään haluamallaan rahamäärällä osuuksia muun muassa rahastoyhtiöissä, internetissä ja pankeissa. Rahastoihin voi sijoittaa kertasummana tai säännöllisesti tietyn rahamäärän. (Virta 2015, 3–5.) Lapselle säästämiseen kuukausittainen sijoitustapa on suosituin. Säästettävän summan voi määritellä itse, alarajaa ei ole. Määritetyn summan pystyy myös muuttamaan myöhemmin. (OP Osuuskunta.) Sijoitusrahastoja voidaan käyttää varsinkin silloin, kun hajautetaan sijoituksia kohteisiin, joista tiedon kerääminen on hankalaa tai kun suoraan sijoittaminen ei onnistu. Jos sijoittaja valitsee rahastosäästämisen, eri vaihtoehtoihin kannattaa tutustua tarkkaavaisesti, koska eri sijoitusrahastoissa tuotto-odotukset ja riskit eroavat toisistaan. (Virta 2015, 3–5.)

5.3 Osakesijoittaminen

Jos uusi yhtiö valitsee yhtiömuodoksi osakeyhtiö, muodostavat perustajien sijoittamat rahat alkupääoman. Osakkeenomistajat omistavat yhtiön. Osakkeenomistaja eli osakas omistaa osakkeitaan samaveroisen osuuden yhtiöstä. Yhtiön osakkailla on taloudellisia oikeuksia sekä oikeus ottaa osaa päätöksentekoon yhtiökokouksessa. Tärkeimpänä osakkuudessa on oikeus osinkoon. (Naukkarinen 2017, 4.)

Osakesäästäminen on vaivatonta eikä aloittaminen vaadi suuria summia. Lunastaessaan osakkeita saa niistä tarpeen tullen rahat nopeasti käteen. Sijoittaminen osakkeisiin houkuttelee, koska onnistunut sijoitus tarjoaa parhaimman tuoton. Tuotoksi voidaan odottaa jopa 5–10 prosenttia, mikäli osakesalkku on hajautettu hyvin ja sijoitusaika on pitkä. Tuottoa osakesijoittamisessa saadaan osingoista ja osakkeiden arvonnoususta. Pitkällä aikavälillä osakkeissa on suurin tuotto verrattuna muihin sijoituskohteisiin. (Naukkarinen 2017, 4.)

Osakesijoittamisen aloittamiseen sijoittaja tarvitsee henkilökohtaisen arvo-osuustilin, joka on sähköinen tili, jossa arvopaperit säilytetään. Tilin voi avata missä tahansa pankissa, Arvopaperikeskuksessa tai

pankkiiriliikkeessä, joissa arvo-osuustilejä pidetään. Samalle tilille voidaan kirjata kaikki osakeomistukset. Tarvittaessa osakeomistukset voidaan kirjata useammalle eri arvo-osuustilille. Sijoituspalveluyritysten edustajat sekä muut välittäjät toteuttavat sijoittajien kaupankäynnit. Monet arvo-osuustilejä pitävät pörssivälittäjät perivät maksun arvo-osuustilin perustamisesta ja ylläpidosta. Pörssivälittäjät perivät erisuuruisia maksuja, joten sijoittajan tulisi vertailla kuluja pörssivälittäjien välillä. Arvo-osuustilin avaus ja peruspalvelut ovat Arvopaperikeskuksessa maksuttomia. Kaupankäynnistä sijoittajalle seuraa kuitenkin kuluja. (Naukkarinen 2017, 6.)

Pörssi on tasapuolinen kauppapaikka, jossa myynti- ja ostotarjoukset poimitaan saapumisjärjestyksessä (Naukkarinen 2017, 8). Kaupankäynnin voi aloittaa sähköisesti verkkopalvelussa tai sijoitusasioita hoitavassa pankissa. Sijoittajalle edullisempi tapa on käydä kauppaa verkon kautta. Tätä vaihetta kutsutaan toimeksiannoksi. Siinä sijoittaja nimeää yhtiöt ja määrittää, kuinka paljon hän ostaa tai myy osakkeita. Rajahinnan asettamisella sijoittaja välttää maksamasta osakkeista enemmän kuin oli valmis maksamaan. Mikäli sijoittaja haluaa saada osakkeet itselleen mahdollisimman nopeasti hinnalla millä hyvänsä, hän voi valita päivän hinnan. Kun osakekauppa on maksettu ja selvitetty, rekisteröidään yhtiön osakkeet arvo-osuusjärjestelmässä uuden omistajan nimiin. Parin pankkipäivän kuluessa maksu osakekaupasta suoritetaan sijoittajan tililtä. Osakkeenomistaja saa tiliotteen, kun osakeomistukset on kirjattu arvo-osuustilille. Osakekauppa on sujuvaa, kun myyjien ja ostajien toimeksiannot on koottu yhteen järjestelmään. Kaikki osapuolet saavat tarkat tiedot järjestelmästä, johon on kirjattu osakekaupan hinnat, kauppojen määrät sekä välittäjät. Arvopaperikeskus tarkistaa, että ostaja saa osakkeet ja myyjä saa rahat. Arvopaperikeskuksen ja kaupankäyntipaikan välissä on keskusvastapuoli (CCP). Keskusvastapuoli kantaa riskin kaupan vastapuolien kyvystä suorittaa velvoitteensa, eli toimittaa arvopapereita tai rahaa. Keskusvastapuoli sijoittuu ostajaksi myyjälle ja ostajalle myyjäksi. (Naukkarinen 2017, 6–7.)

Meklarit tarjoavat omista toimistoistaan myynti- ja ostotarjouksia pörssien kaupankäyntijärjestelmiin. Sijoittajien verkossa tekemät toimeksiannot siirtyvät sähköisesti seuraavaksi välittäjälle ja sieltä eteenpäin pörssiin. Ylempi ostotarjous korvaa alemman ja alempi myyntitarjous ylempään pörssin järjestelmässä. Kun myynti- ja ostotarjoukset ovat yhtämittaiset, kauppa syntyy. Toimeksiannot suoritetaan sitä mukaa kun ne saapuvat sijoittajilta. (Naukkarinen 2017, 7.)

Osakesijoittamiseen liittyy myös täsmäytyspäivä. Se tarkoittaa päivää, jolloin yhtiön osakkailta on oikeus saada osinko, osallistua yhtiökokoukseen tai oikeus osallistua merkintäoikeusantiin eli yhtiön nykyiset osakkeenomistajat saavat merkitä uusia osakkeita. Yhtiöt yleensä noudattavat useita täsmäytyspäivään liittyviä asioita. Kahdeksan arkipäivää ennen yhtiökokousta on täsmäytyspäivä. Kokoukseen

voi osallistua, mikäli osakkeet on ostettu kaksi pankkipäivää ennen täsmäytyspäivää, koska kaupan selvittämiseen kuluu kaksi päivää. Varhaisintaan toisena pankkipäivänä yhtiökokouksen jälkeen on osingonmaksun täsmäytyspäivä. Useat yhtiöt toimivat tämän aikataulun mukaan. Sijoittajalle siirtyy oikeus osinkoon, mikäli hän ostaa osakkeet yhtiökokouspäivänä tai ennen yhtiökokousta, jossa osingosta päätetään. Yhtiö päättää osakeannin täsmäytyspäivästä. Sijoittajalle siirtyy oikeus osakkeiden merkintään, mikäli pörssikaupassa osakkeet ostetaan vähintään kaksi päivää ennen osakeannin täsmäytyspäivää. (Naukkarinen 2017, 7–8.)

Sijoituksen lopulliseen tuottoon vaikuttavat kaikki kulut. Pienten summien sijoittajana kilpailuttaminen ja välittäjien vertailu on erittäin suositeltavaa. Markkinoilta löytyy toimijoita, joiden kautta pienillä summilla osakesijoittaminen on edullisempaa. Todellinen tuotto saadaan laskettua, kun vähennetään kulut ja verot, jotka ovat seurausta osakkeenomistuksesta. Myynneistä ja ostoista sekä arvo-osuustilistä joutuu maksamaan palkkioita. (Naukkarinen 2017, 9–11.)

Osakesäästämisessä ei tarvitse tehdä sijoitustutkimusta. Lukujen tutkiminen auttaa pohtiessa, mikä olisi hyvä yhtiö ja onko siitä maksettava määrä ylihintainen. Osakesäästämisessä on tärkeä tavoite: osta halvalla ja myy kalliilla. Viisainta on ostaa osakkeita useassa eri erässä, jolloin pystyy välttämään suuren riskin, että ostaa vain markkinoiden huipulla. Pitkäaikaissijoittamisessa ostoajankohdan tärkeys laskee. Aloittamista ei pidä turhaan viivästyttää. (Pörssisäätiö.)

Pitkän ajan kuluessa osakkeiden arvo kasvaa ja enemmistö yhtiöistä maksaa vuosittain osinkoa osakkeenomistajilleen. Lyhyellä aikavälillä osakesijoittaminen voi sisältää riskejä suhdannevaihteluiden vuoksi. (Naukkarinen 2017, 4.) Suhdannevaihtelut vaikuttavat yrityksiin ja samalla osakkeiden kurssi-kehitykseen. Noususuhdanteessa yritykset tavallisesti vaurastuvat ja niiden osakekurssit nousevat. Laskeusuhdanteessa hinnat luonnollisesti laskevat. Suhdanteilla on vaikutus myös korkoihin, jotka vaikuttavat osakekursseihin. (Pörssisäätiö.) Osakesijoittamisessa tulee huomioida, että sijoitusten arvo nousee ja laskee. Mitä pidempään omistaa osakkeita, sitä todennäköisempää on, että niiden arvo nousee. Osakkeita ostaessa ei ole mahdollista ennustaa millaisen tuoton niille saa. Osakesijoittajana menestyminen on odotettavissa, jos osakkeita pystyy omistamaan mahdollisimman pitkään ja myyntiajankohta on suotuista. Mikäli sijoittaja haluaa varat takaisin jo lyhyessä ajassa, on mahdollista, että hän joutuu myymään osakkeet tappiolla. Sijoitusajalla on siis suuri merkitys riskinotto-kykyyn. Lisäksi siihen vaikuttaa oma taloudellinen tilanne – onko vara menettää sijoitettavaa summaa kokonaan tai osittain? Monet pankit auttavat kartoittamaan sijoitusprofiilia tukeakseen sijoittajan päätöksiä. (Pörssisäätiö.)

5.4 Vakuutussäästäminen

Pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen henkivakuutusyhtiöt tarjoavat vakuutushyödykkeitä. Kyseiset vakuutussäästötuotteet jaotellaan vapaaehtoiisiin säästöhenkivakuutuksiin ja vapaaehtoiisiin eläkevakuutuksiin. Vapaaehtoisella säästöhenkivakuutuksella sijoittaja valmistautuu taloudellisesti tulevaisuutta varten. Taloudellisella valmistautumisella sijoittaja voi tarkoittaa itseään tai omaistaan, esimerkiksi lastaan. Lainsäädännön taholta säästöhenkivakuutusta käsitellään vakuutuksena. Se eroaa kuitenkin tyypillisestä vakuutuksesta. Säästöhenkivakuutusta ei oteta hankkiakseen riskiturva. Säästöhenkivakuutustuotteista osaa voidaan pitää sijoitustuotteina ja osaa määräaikaistalletuksien kaltaisina palveluina. Säästöhenkivakuutuksia on kahdenlaisia: sijoitusvakuutus ja säästövakuutus. Sijoitusvakuutus on pitkäaikainen sijoitusmuoto ja säästövakuutus on sijoittamisen sekä pitkäaikaissäästäminen muoto. Tärkein ero näiden kahden vakuutuksen välillä on vakuutusmaksujen maksamisessa. Säästövakuutuksessa sijoittaja suorittaa vakuutusmaksuja esimerkiksi kuukausittain, toisin kuin sijoitusvakuutuksen sijoittaja suorittaa vakuutusmaksut kerralla. Vapaaehtoinen eläkevakuutus eroaa vapaaehtoisesta säästöhenkivakuutuksesta siinä, että eläkevakuutuksen säästö suoritetaan sijoittajalle jaksoittain eläkesuorituksina. Säästöhenkivakuutuksessa vakuutussäästö suoritetaan, kun vakuutus päättyy. Eläke-erien maksuajan voi määrittää. Halutessaan erät maksetaan koko eläkeajan eli sijoittajan kuolemaan saakka tai etukäteen määritetyn ajan. (Puustinen 2008, 5.)

Vakuutussäästämistä pidetään pitkällä aikavälillä kulutettavana palveluna. Vakuutussäästäminen on pitkäaikaista säästämistä, joten sen luonteeseen kuuluu, että vakuutussäästöihin sidotut varat ovat suhteellisen epälikvidejä. Säästöhenkivakuutuksen rinnalla sijoittaja voi lunastaa vakuutussäästönsä ennen sopimuksen päättymistä, mutta vakuutusyhtiö saattaa periä ennenaikaisesta lunastuksesta suuriakin summia. Eläkevakuutuksen säästöjen lunastamista ennen eläkeikää on rajoitettu. Ilman painavaa syytä lunastaminen ei onnistu ennen kuin sijoittaja siirtyy eläkkeelle. Vakuutusopimusta onnistuu kuitenkin muokata jälkikäteen jonkin verran. Sopimuksen eläkkeen aloittamista voidaan varhentaa tai myöhentää, nostoaikaa voidaan lyhentää tai pidentää sekä eläketurvan rakennetta voidaan muuttaa. (Puustinen 2008, 5.)

Käytännössä säästäminen tapahtuu sopimalla vakuutusopimus vakuutusyhtiön kanssa. Vakuutusyhtiön kanssa päätetään sijoitus- ja säästösuunnitelmasta. Vakuutuskirjassa ja vakuutusehdoissa määritetään vakuutusopimuksen sisältö. Sopimuksessa on kaksi osapuolta: vakuutuksenottaja ja vakuutuksenantaja. Kolme osapuolta tarvitaan eläkevakuutuksessa ja säästöhenkivakuutuksessa säästettäessä esimerkiksi

omalle lapselle. Muulloin yleisesti sijoittaja itse on sopimuksessa kaikissa kolmessa asemassa. Lisäksi mukana on aina edunsaaja. (Fasoúlas Manninen, Niiranen 2019, 222.)

Vakuutussäästäminen ei ole kulutonta sijoittamista. Vakuutusyhtiöt veloittavat kuluja vakuutusmaksun hoidosta. Rahastoyhtiölle seuraa myös kuluja muun muassa vakuutusten myynnistä, sopimusten ja muutosten käsittelystä sekä säästö pääoman hallinnoinnista. Sijoittajalta veloitetaan prosenttiosuus vakuutusmaksusta jokaisen suorituksen yhteydessä tai vaihtoehtoisesti sijoittaja maksaa vuosittain määrätyn prosenttiyksikön verran vakuutussäästöistä kertyneistä kuluista. Lisäkuluja syntyy, mikäli sijoittaja ottaa vakuutukseensa kuolemantapausturvan. Kuolemantapausturva on irrallinen henkivakuutus vakuutussäästöille säästöhenki- ja eläkevakuutuksissa. Kuolemantapausturva veloitetaan useimmiten suoraan vakuutussäästöä supistavana kulueränä. (Puustinen 2008, 8.)

Vakuutusyhtiöiden lisäksi vakuutuksia tarjoavat pankit ja varainhoitoyhtiöt. Vakuutuksen voi myöntää suomalainen tai Suomessa työskentelevä ulkomaalainen vakuutusyhtiö. Vuosittaisen verotuksen osalta sijoitusvakuutukset ovat yksinkertaisia. Vakuutuksen puitteissa tehtävistä sijoituskohteiden myynneistä, ostoista ja voitoista ei peritä veroa. Vakuutuksen saama tuotto siirtyy myöhemmäksi sijoitusaikana. Pitkääikäiseen vakuutussäästämiseen voidaan odottaa jopa 4–7 prosenttiyksikön vuosituottoa. (Fasoúlas ym. 2019, 222.)

Lapselle voi ottaa sijoitusvakuutuksen, jossa edunsaajana toimii lapsi itse. Lapselle säästäessä vakuutussäästäminen on hyvä sijoitusmuoto. Toisaalta vakuutusten kulut ovat osake- ja rahastosijoituksia isommat. Vakuutukseen tulisi ottaa erillinen kuolemanvaraturva, jotta kuolemantapauksessa lapsen varat jäisivät perillisille eikä vakuutusyhtiölle. (Myllyoja & Kullas 2010, 191.)

6 VASTUULLISUUS

Lapselle olisi hyvä opettaa vastuullista sijoittamista. Vastuullinen sijoittaminen on saanut runsaasti suosiota. Vastuullisuuden sijoittaja voi ottaa huomioon usealla tavalla. Tavallisimpia vastuullisuuskriteerejä sanotaan ESG-kriteereiksi. Tämä koostuu sanoista environment, social ja governance. Kriteereihin kuuluvat ympäristön, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan huomioiminen. Ympäristöön liittyvät vastuulliset periaatteet ovat ilmastonmuutoksen ehkäiseminen sekä saastuttamisen alentaminen. Sosiaaliseen vastuuseen liittyy ihmisoikeuksien puolustaminen sekä henkilöstöpolitiikkaan kuuluvat asiat. Hyvään hallinnointitapaan liittyvät esimerkiksi korruption torjuminen ja verojen maksu. Jokaisella sijoittajalla on omat vaikutelmansa vastuullisuudesta. Sijoittajan määritettyä vastuullisuuskriteerit sijoituskohdeiden tarkasteleminen on helpompaa. (Pörssisäätiö.)

Vastuullinen sijoittaja parantaa salkkunsu riski- ja tuotto profiilia. Sijoituskohdeiden tarkempi tarkastelu auttaa tekemään parempia ratkaisuja ja päätöksiä. Vastuullisesti pyörivän yhtiön arvo on pidemmällä aikajänteellä parempi kuin vastuullisuudesta välittämättömän yhtiön. Vastuullista sijoittamista voi harjoittaa monella tapaa. Yksi tapa on vaikuttavuussijoittaminen. Tässä sijoitustavassa sijoittaja tavoittelee positiivista yhteiskunnallista valtaa ja taloudellista voittoa sijoittamalla yhtiöihin, joiden hyödykkeet ratkovat yhteiskunnallisia pulmia. Tällä tavoin määritellään sijoitusten vaikutus yhteiskuntaan. (Pörssisäätiö.)

Toinen tapa hyödyntää vastuullisuutta sijoittamisessa on tavoitella yhtiöitä, jotka menestyvät vastuullisuustrendistä. Kuluttajat ovat lojaalimpia vastuullisille brändeille. Uudenlaiset nykyajan tuotteet hyödykkeet kuten muovin ja fossiilisten polttoaineiden korvikkeet ovat kasvattaneet kysyntää. Yhä enemmän yhtiöt kehittävät vastuullisuuskäytäntöjään. Tällaisia käänntekeviä yhtiöitä voi harkita sijoituskohteeksi. (Pörssisäätiö.)

Kolmas tapa on aktiivinen omistajuus, jolla vaikutetaan sijoituskohteeseen. Osakkeenomistajalla on useita etuja pörssiyhtiössä. Jokaisella osakkaalla on mahdollisuus liittyä ja vaikuttaa yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksessa päätetään osakeyhtiön asioista ja se on ylin päättävä elin. Osakkaat nimittävät hallituksen tilintarkastajat ja päättävät osingonjaosta. Riittää, että omistaa yhdenkin osakkeen yhtiöstä, jolloin pääsee vaikuttamaan yhtiön asioihin. Osakkeenomistajana on mahdollisuus keskustella johdon

kanssa henkilökohtaisesti tärkeistä pitämistään asioista sekä oikeus esittää mielipiteensä ennen yhtiökouksen päätösehdotuksia. Tällöin voi vaikuttaa yhtiön vastuullisuuteen liittyvissä päätöksissä. (Pörssisäätiö.)

Yhtiöiden vastuullisuutta voi seurata esimerkiksi heidän vuosikertomuksistaan. Lisäksi yhtiöt saattavat julkaista erillisiä vastuullisuusraportteja. Yleisesti yhtiöt määrittelevät vastuullisuuden painopisteensä, joihin sijoittaja voi verrata valitsemiaan kriteereitään. Yhtiön vastuullisuutta voi seurata yhtiön omien kertomuksien lisäksi median kirjoittamista artikkeleista yhtiön toiminnasta. (Pörssisäätiö.)

7 HAJAUTTAMISEN MERKITYS

Sijoitusten riskejä ei voida välttää, mutta niitä voidaan minimoida hajauttamalla. Hajauttaminen tarkoittaa käytännössä sijoitusten jakamista useamman osakkeen tai useamman omaisuuslajin välillä. Eri omaisuuslajeja ovat esimerkiksi korkosijoitukset ja osakkeet. Seuraava prosessi on sijoitussalkun sisällä omistusten hajauttaminen. Esimerkiksi, jos kaikki osakesijoittamisessa varat ovat kiinni yhdessä yhtiössä, jonka osakekurssi laskee kymmenen prosenttia, samalla laskee osakesalkunkin arvo. Jos osakesalkussa olisi kahden eri yhtiön osakkeita, jossa toisen yhtiön kurssi laskee kymmenen prosenttia ja toisen pysyy samana, salkun arvo laskee tällöin vain viisi prosenttia. Markkinoiden keskimääräinen tuotto on mahdollista tavoittaa hajauttamalla sijoitussalkku todella hyvin. Tämä sisältää myös sen, että turhan moneen sijoituskohteeseen ei kannata sijoittaa eli hajauttaa, koska silloin menestymiset eivät pääse esiin. (Hämäläinen 2014, 28.)

Todella hyvin hajautetun osakesalkun hajautukseksi riittää 5–10 eri osaketta. Yhtiöiden tulisi olla erilaisia. Saman alan toimijoiden osakkeet kulkevat usein käsi kädessä. Lisäksi saman alan yhtiöihin koskevat samat ympäristötekijät. Eri toimialojen yhtiöihin kannattaa hajauttaa. Hajauttaminen onnistuu myös yhtiön alkuperämaan mukaan. Perinteisesti maapallo on jaettu osakesijoittajien kesken Eurooppaan, Japaniin ja Yhdysvaltoihin. 2000-luvulla on tullut myös neljäs maantieteellinen alue: BRIC-maat, joihin kuuluvat suurimpina Venäjä, Intia, Kiina, ja Brasilia. Eri kohteisiin hajauttamalla voi välttyä maantieteellisiltä ja toimialariskeiltä. Riskit eivät kuitenkaan ole täysin vältettävissä. Toisinaan lähes kaikkien osakkeiden arvot vain laskevat. (Hämäläinen 2014, 28.)

Hajauttamiseen löytyy myös toinen tapa: aikahajauttaminen. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi osakkeita tai rahastoja ostetaan vähitellen. Säästäjälle tämä käy kuin itsestään, kun hän sijoittaa säästöjään säännöllisesti. Säästäjä ostaa niin hyvinä kuin huonoinakin aikoina, kun hän joka kuukausi sijoittaa lisää markkinoille säästöjään. Lisäksi olisi järkevää pitää rahoja jossain turvallisessa kohteessa, jolloin ei tulisi menetetyksi kaikkea. (Hämäläinen 2014, 30.)

8 VEROTUS

Verotuksella on suuri merkitys sijoitusten lopulliseen tuottoon. Jokainen veronmaksaja saa verohallinnolta esitätetyn veroilmoituksen. Kaikista kaupoista ja myyntivoitoista tulee tehdä ilmoitus. Voittoa tehneitä sijoituksia myydessään tulee maksaa veroa. Mikäli vuoden aikana myy osakkeita korkeintaan tuhannella eurolla, on myyntivoitto veroton. Sijoitusten myyntivoitot eli luovutusvoitot ovat pääomatuloa. Niille on erilainen verotus kuin palkkatulolle. Pääomatuloprosentti on kiinteä 30 prosenttia, kun pääomatulot ovat korkeintaan 30 000 euroa. Mikäli pääomatulot ovat suuremmat, on pääomatuloprosentti 34. (Walden & Tuovinen 2016, 5.)

8.1 Sijoitusrahastojen tuotot

Sijoitusrahastoista saadut tuotot ovat veronalaista pääomatuloa, joista peritään pääomatulovero. Tuottojen maksamisen yhteydessä vero pidätetään. Tuotot pitää kirjata esitätetylle lomakkeelle, mutta jos niitä ei ole siihen merkitty, tulee ne merkitä veroilmoitukseen. Sijoittajan saama tuotto verotetaan vasta rahasto-osuuden myynnin yhteydessä. Korkotulot verotetaan joko lähdeveron alaisena tai pääomatulona. (Walden & Tuovinen 2016, 7–11.)

8.2 Luovutusvoiton verotus

Osakkeen nousseesta hinnasta verotetaan vasta, kun osakkeita myydään. Luovutusvoitosta eli myynnistä lasketaan joko miinustamalla myyntihinnasta todelliset kulut (kulut ja hankintahinta) tai niin kutsuttu hankintameno-olettama. Vähintään 10 vuoden omistuksessa olleiden osakkeiden hankintameno-olettama on 40 prosenttia ja lyhyemmän ajan omistuksessa olleiden on 20 prosenttia myyntihinnasta. Suomen verolait ovat yksivuotisia, joten verotus tarkistetaan vuosittain. Jos osakkeet on hankittu eri aikoina, keskitytään verotuksessa ensiksi vanhimman osakesijoituksen myyntiin. Tuoton verotus pohjautuu pääomatuloveroprosenttiin, joka on 30 000 euroon saakka 30 prosenttia ja ylittävältä osalta 34 prosenttia. Verottajalle tulee ilmoittaa erillisellä lomakkeella myyntivoitosta. Veron maksu tulee suorittaa vasta kaupanteon jälkeisen vuoden loppupuolella. Mikäli myyntivoitto on merkittävä, voi veron maksaa täydennysverona jo aiemmin. (Naukkarinen 2017, 11–12.)

8.3 Sijoitusvakuutusten verotus

Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuottoa ei veroteta vuosittain. Verotus tapahtuu vain sopimuksen päättyessä tai silloin kun sijoitukset lunastetaan. Sijoituskohteiden vaihtaminen sopimuksen sisällä on täysin verotonta. (Mandatum Life, 2020.) Jälkipolville voi siirtää varallisuutta sijoitusvakuutuksella ilman testamenttia (Danske Bank). Tuottoa kartuttaneesta sijoitusvakuutuksesta suoritetut lunastukset pitävät sisällään aina osuuden tuotosta. Tuottoa verotetaan pääomatulona. Veronalaiseksi tulon osuudeksi lasketaan osuus, joka lunastuksen nostohetkellä edustaa suhteessa tuoton osuutta koko sopimuksen varoista. Mikäli vakuutuskorvaus maksetaan vakuutuksenottajan lähiomaiselle, tuotosta maksetaan pääomatulo-vero ja säästösummasta maksetaan lahjavero. (Mandatum Life, 2020.)

Veronalaisia eivät ole sopimukseen maksetut maksut eli sopimuksen pääoma. Jos sopimus päättyy tappiollisena, on tämä vähennyskelpoinen pääomatuloista. Tappion suuruus on sijoittajalle maksetun määrän ja maksettujen suoritusten erotus. Tappio on mahdollista vähentää sopimuksen päättymisvuonna ja sen jälkeen seuraavat viisi vuotta. (Mandatum Life, 2020.)

8.4 Lahjavero

Lahja on verovapaa, kun sen arvo on alle 5000 euroa eikä samalta lahjanantajalta ole annettu muita lahjoja kolmen vuoden sisällä. Kolmen kuukauden kuluessa lahjan saamisesta tulee lahjansaajan antaa verotoimistolle lahjaveroilmoitus. Lahjoista suositellaan tekemään ilmoitus, vaikka ne jäisivätkin verovapaiksi. (Walden, Tuovinen 2017, 39.)

8.5 Perintö suoraan lapsenlapselle

Testamentin avulla säästetään varallisuutta lahjoitettaessa yhden sukupolven perintövero. Testamentilla siirretään varoja lain mukaisesta perimysjärjestyksestä eroten kenelle tahansa. Kun testamentinsaajalle siirtyvän omaisuuden arvo on alle 20 000 euroa, on tämä verovapaata varallisuutta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että isovanhemmat voivat antaa alle 20 000 euroa rahaa lapsenlapselleen ilman lahja- tai perintöveroa. (Walden, Tuovinen 2017, 43.)

9 LAPSEN OHJAAMINEN SÄÄSTÄMISEEN

Lapsen pitää ensin oppia säästämään ennen kuin hänelle voidaan alkaa opettamaan sijoittamista. Lapsen talouskasvatukseen saa helposti yhdistettyä perhearkeen, kun siihen ei suhtaudu yksittäisenä kokonaisuutena (Nordlund 2018, 41–69). Lapselle rahankäytön opettaminen tulee aloittaa ajoissa. Lapsi alkaa ymmärtämään kuluttajuudesta jo 4–6 vuoden ikäisenä. Tällöin lapselle olisi hyvä alkaa puhumaan taloudesta, koska jo pieni lapsi osaa välittää ostohalun jollekin tuotteelle. Lapsen tulisi tietää, mistä raha tulee ja mihin sitä tarvitsemme. Kauppareissulle voi yhdistää rahankäytön opettelun. Lapselle voi kertoa, että kaupan tuotteita voi ostaa rahalla, mutta rahaa on vain rajallisesti. Lapsi ymmärtää, että valintoja tulee tehdä ajankohtaisten tarpeiden mukaan. Lisäksi tuotteita ja niiden hintoja voi vertailla yhdessä. (Pessi.) Lapsen kanssa tulisi keskustella rahasta aina positiivisesti (Nordlund 2018, 42). Perheen taloudellisen tilanteen ollessa epävakaa, ei lapselle saa tuottaa huolta rahasta (Pessi).

Yksi keino harjoittaa lasta on leikkiä kauppaleikkejä. Leikkien lomassa lapsi opettelee tunnistamaan erilaisia seteleitä ja kolikoita. Vähän vanhemman lapsen kanssa voi suorittaa pieniä maksusuorituksia. Lisäksi lapsi oppii, että maksaa voi eri tavoilla – käteisellä tai maksukortilla. Lapselle voi antaa myös viikkorahaa. Viikkorahan käyttöönotto opettaa lasta säännöstelemään viikoittaisia varoja. Lapsen kanssa sovitaan mihin raha olisi sopiva käyttää, mutta lapsi saa tehdä itse ostopäätöksensä. Etenkin, jos viikkorahan määrä pysyy samana, pystyy lapsi helpommin laskelmoimaan menojaan ja tulojaan. (Pessi.)

Maksamisen vaivattomuus yleistyy tänä päivänä. Käteinen maksuvälineenä on harvinaisempi. Erilaiset maksutavat, kuten lähimaksukortit, verkkomaksuvälineet sekä mobiilimaksut helpottavat ja nopeuttavat maksutapahtumia. Lapsen tulisi oppia rahojen rajallisuus. Konkreettinen käteisraha auttaa lasta ymmärtämään rahojen todellisen määrän. (Nordlund 2018, 50–51.) Lasta voi kannustaa säästämään esimerkiksi säästöpossun avulla. Laittaessaan pienen osan viikkorahastaan säästöpossuun lapsi ymmärtää säästäminen idean. Myöhemmin lapselle voi opettaa myös yksinkertaistetun korkokäsitteen maksamalla lapsen säästetyille rahoille korkoa. (Pessi.)

Teini-ikäisen taloudellista vastuuta tulisi lisätä pienin askelin. Viikkorahan määrää ja kulutusta olisi hyvä muunnella. Nuoren kanssa voidaan neuvotella viikkorahan määrän nostosta. Tämä tarkoittaisi sitä, että nuori tekisi tarpeelliset hankintansa itsenäisesti – esimerkiksi ostaisi itse kouluun lenkkikengät, välipalat ja koulutarvikkeet. Tämä vaatii nuorelta jo tarkempaa taloudensuunnittelua ja budjetointia. (Nordlund 2018, 55–56.)

Lapsen kasvettua hänet voi ottaa sijoittamiseen mukaan. Yhdessä lapsen kanssa voi tutkia hänelle säästettyä sijoitussalkkua. Kun lapsi pääsee seuraamaan vierestä sijoitusten kehitystä, saattaa tämä lapsen turvallisemmalle matkalle, sillä sijoittamisen tavoitteena on, että lapsi jatkaa sijoittamista aikuisuudessa. (Tuppurainen 2017.)

Nordlund (2018, 126) toteaa, että vanhemmilla on monia syitä säästää lapselleen ja olla säästämättä lapsen nimeen. Lapsen varojen sijoittaminen herättää kysymyksiä. Jos lapsi saa huomattavan summan rahaa, pystyykö hän arvostamaan työtä, joka sen eteen on tehty? Entä oppiiko lapsi rahan arvon? Lasta halutaan auttaa itsenäistymisprosessissaan, joten vanhemmat alkavat sijoittamaan lapselleen. (Nordlund 2018, 126–129.) Lapselle säästämässä on todelliset riskinsä. On mahdollista, että lapsen täyttäessä 18 vuotta, jolloin lapsi saa sijoitetut tuotot itselleen, tuhlaa hän kaiken heti. Tämä on kuitenkin melko epätodennäköistä sen jälkeen, kun perheessä lapselle on säästetty pitkäjänteisesti ja opetettu samalla vastuullista rahankäyttöä. (Viinanen, 2018.)

9.1 Sijoittamisen jatkaminen

Jos nuori omistaa osakkeita tai rahasto-osuuksia, sijoitusten jatkaminen aikuisuudessa on paljon vaivatonta. Jos nuori aikuisuuden kynnyksellä joutuisi selvittämään kaiken itse ja avaamaan asiakassuhteen rahastosäästämistä varten tai arvo-osuustilin osakkeiden ostoa varten, todennäköistä on, että nuori ei alkaisi sijoittamaan lainkaan. Säästäminen ja sijoittaminen vapauttaa pitkällä aikavälillä aikaa, jonka halutessaan voi käyttää hyväntekeväisyyteen, perheeseen tai harrastukseen. Sijoittaminen edesauttaa taloudellista vapautta ja unelmien toteuttamista. Talouskasvatus on erittäin onnistunut, jos nuorella on aitoa kiinnostusta sijoittamista ja säästämistä kohtaan. Hän ymmärtää koron merkityksen ja sen, miksi kannattaa säästää ja tämän jälkeen vasta kuluttaa. Olisi tärkeää, että rahan säästäminen ja etenkin sijoittaminen olisi osa nuoren arkea. (Nordlund 2018, 135–187.)

Oli aiheena kiinteistö, perheyrittäjä tai metsä, hankittu perintö luovutetaan seuraavalle sukupolvelle paremmassa kunnossa. Tätä mottoa voidaan hyödyntää myös sijoitustaitojen siirtämiseen sukupolvelta toiselle. Parhaimmillaan lopputuloksena on varallisuuden kasvu vuosien varrella. Lapsen vanhempana hänen ammattiinsa tai palkkatuloihinsa ei voi vaikuttaa, mutta hänen ajatteluunsa rahasta ja sijoittamisesta voi. Säästämistä ja sijoittamista voi opettaa, mutta lapsen ja nuoren olisi hyvä tietää, että silloin tällöin

on hyväksyttävää myös tuhlailla ja osan rahasta voi käyttää muiden auttamiseen. (Nordlund 2018, 188–189.)

9.2 Opintotuen huomioiminen

Opiskelijana olisi hyvä seurata opintotuen tukikuukausirajoja lukuvuoden aikana ja erityisesti loppuvuodesta. Vuosituloraja voi ylittyä pienistäkin sijoituksista tulevista tuotoista. Lapsen säästetyt rahat tai muu omaisuus eivät suoraan vaikuta Kelalta eli Kansaneläkelaitokselta saamaan opintotukeen. Mikäli omaisuus kerryttää ansiota, tilanne voi muuttua. Tässä tapauksessa opiskelija esimerkiksi myy pois tuottoa tehneitä rahastojaan tai saa osinkotuloja omistamistaan osakkeista. Nämä tulot ovat pääomatuloa, jotka vaikuttavat opintotuen määrään. (Kaskinen 2019.)

Opintotukea laskettaessa opiskelijan saamia lahjoja ja perintöjä ei oteta huomioon. Sama soveltuu lähdeveroon liittyviin talletusten kerryttämiin korkoansioihin. Poikkeuksena ovat tapaukset, jotka kerryttävät pääomatuloja. Myydessään sijoituksia arvo-osuustililtä, opiskelijan olisi hyvä huomioida myös, että Kela ei pysty vähentämään luovutustappioita. Esimerkiksi opiskelija myy osakkeita X 5000 eurolla ja osakkeita Y 5000 euron tappiolla. Kela huomioi ainoastaan voitolliset kaupat, joten Kelan silmissä opiskelija on tienannut 5000 euroa, joka huomioidaan opintotuessa. (Kaskinen 2019.)

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Sijoittamisen aloittaminen ei vaadi suuria summia rahaa. Muutamalla kymmenellä eurolla saa jo ostettua esimerkiksi rahastoja. Osakkeiden ostaminen pörssistä vaatii jo useamman satasen. Tilisäästäminen, rahastosäästäminen, osakesijoittaminen ja vakuutussäästäminen sopivat sekä aloittelijoille että kokeneille säästäjille. Sijoitusten kehitystä ja tuottoa voi seurata veloitusetta omassa verkkopankissa. Sijoituskohteita ja niiden maksusuunnitelmia voi aina muuttaa vaivattomasti myös jälkikäteen. Lapselle säästäminen on erittäin suositeltavaa. Säästettäessä lapselle 18 vuoden ajan muutaman kymmenen euron kuukausittaisesta rahasummasta kertyy jo iso potti lapselle vaikkapa ensiasuntoon. Verotuksellisistakin syistä lapselle säästäminen kannattaa hänen nimeensä: hautamalla kaikki lapsen varat vanhemman nimissä voi myöhemmin synnyttää suuren veroseuraamuksen.

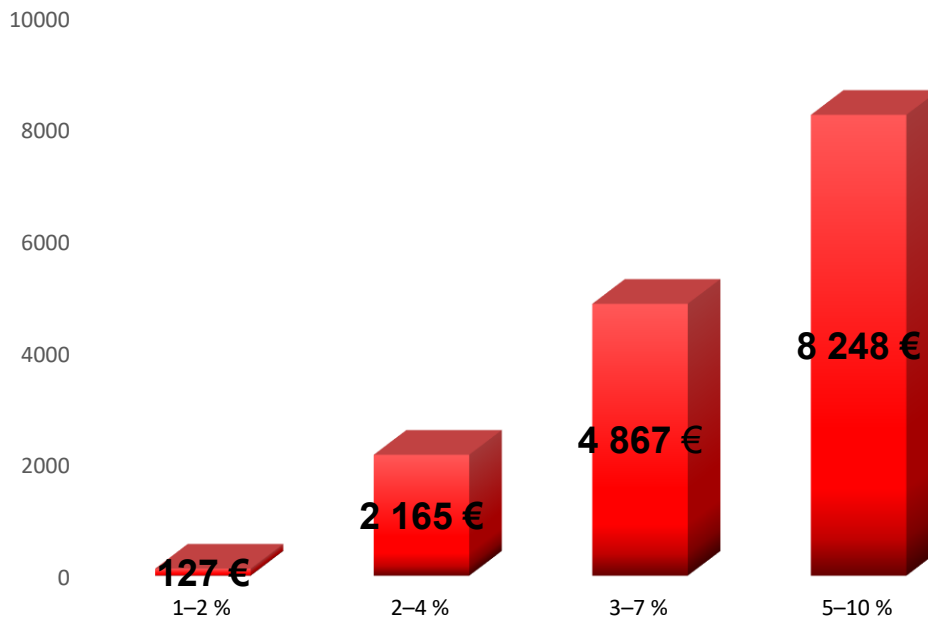
Tilisäästäminen on erittäin turvallinen ja helppo tapa säästää. Tilin avaaminen on maksutonta. Varat ovat välittömästi säästäjän käytettävissä. Tilille maksetaan korkoa noin prosenttiyksikön verran. Lapselle säästettäessä varoja tulevaisuutta varten tilisäästäminen ei ole järkevää. Tällä hetkellä korot ovat erittäin matalalla, joten tilin tuotto jää miltei olemattomaksi. Inflaatio otettaessa huomioon, säästöt jopa vähenvät ostovoiman supistumisen seurauksena.

Rahastojen kautta voi sijoittaa helposti niin korko- kuin osakemarkkinoille, tai jopa molempiin. Rahaston esitteestä ja avaintietoesitteestä saa selville rahaston sijoituskohteet. Sijoittajan sijoittaessa varoja rahastoon, rahastoa hoitaa salkunhoitaja. Yleensä salkunhoitaja veloittaa hallinnointipalkkioita, kun sijoittaja lunastaa tai merkitsee rahastoja. Hallinnointikulut ovat useimmiten noin prosenttiyksikön verran. Rahastojen hallinnointikulut ilmaistaan prosentteina pääomasta vuodessa. Esimerkiksi, jos rahastoon sijoitetaan 1 000 euroa ja hallinnointikulut ovat kaksi prosenttiyksikköä, sijoittaja maksaa salkunhoitajalle palkkiota 20 euroa. Palkkio vähennetään rahasto-osuuden arvosta. Kaikissa rahastokohteissa hallinnointikuluja ei ole. Pitkäaikaissijoittamisessa hallinnointikulujen määrä voi kasvaa suureksi. Etenkin, jos sijoittaja sijoittaa tasaisin väliajoin, kuten kuukausittain. Vertailemalla kuluja voi säästää sievoisen summan. Rahastojen tuotto-odotukset ja riskitasot vaihtelevat paljon, riippuen mihin kohteeseen varat on sijoitettu. Suurin etu rahastosijoittamisessa on hajautus. Yhdessä osakerahastossa voi olla jopa 30 eri yhtiön osakkeita. Sijoittaja voi alkaa sijoittamaan hyvinkin pienellä summalla. Sijoittaja voi sijoittaa kertausummana tai sijoittaja voi automatisoida sijoituksensa lähtemään pankkitililtä suoraveloituksena kuukausittain. Kuukausisäästäjän olisi järkevää tutustua rahastojen tuotto-odotusten ja sisällön lisäksi rahastojen kuluihin.

Osakesäästämässä sijoittaja merkitsee yksittäisten yhtiöiden osakkeita. Sijoittajan kannattaa perehtyä sijoittamaansa yhtiöön. Osakesijoittamisessa etuna ovat maltilliset kustannukset. Tämä sijoitustapa sopii erityisesti säästäjille, jotka haluavat perehtyä sijoituskohteisiinsa sekä haluavat tehdä päätöksensä itsenäisesti. Haastavinta osakesijoittamisessa on, että alkuun pääseminen vaatii vähän suuremman aloitussumman. Lapsiperheen vanhemmilla ei välttämättä löydy aloittamiseen vaadittavaa suurta summaa, eikä vanhemmilla ole antaa viranomaiselle täyttä varmuutta lapsen varojen säilymisestä. Pienellä summalla aloitettaessa hajauttaminen ei onnistu, joten riski menettää sijoittamansa rahat on erittäin suuri. Olisi järkevää ja jopa suotavaa, jos säästäjä voisi sijoittaa useampaan osakkeeseen kerralla.

Vakuutussäästäminen on joustava, helppo ja vaivattomasti eri elämäntilanteisiin sopiva sijoittamisen tapa. Vakuutussäästäminen sopii pitkäaikaiseen säästämiseen. Sen vuoksi se soveltuu lapselle säästämiseen. Vakuutus sopimukseen voi valita useamman eri sijoituskohteen. Vakuutuksen kautta voi päästä sijoittamaan kohteisiin, joihin muuten ei olisi mahdollista sijoittaa. Sijoituskohteita onnistuu vaihtamaan ja muuttamaan jälkikäteen. Sijoituskohteiden vaihtaminen vakuutus sopimuksen sisällä on täysin verotonta. Tällä tavoin sijoitusten riskitasoa voidaan joko laskea tai nostaa. Säästäjä voi itse vaikuttaa säästämänsä summan määrään ja kohteeseen. Säästää voi kertaus summana tai esimerkiksi kuukausittain. Kertyneet säästöt voi lunastaa, kun niitä tarvitsee. Veroja tarvitsee maksaa vasta kun säästöt lunastetaan. Vakuutussäästämässä kulut ovat korkeammat kuin muilla sijoitustavoilla ja säästötavan veroetuja on poistettu, joiden vaikutuksesta vakuutussäästäminen on likimäärin muiden sijoituskohteiden kanssa samalla viivalla. Toisaalta tasavertainen verotus ei ohjaa eri sijoitusvaihtoehtojen suosiota.

Tuotto-odotus 18 vuoden säästämällä (€)

KUVIO 1. Sijoitusten tuotto-odotus 18 vuoden säästämällä kulut huomioiden.

Kuviossa 1 laskin sijoituskohteiden (säästötili, korkosijoitukset, vakuutusinvestitukset, osake- ja yhdistelmärahastot sekä osakesijoitukset) keskimääräiset tuotto-odotukset 18 vuoden ajalle. Ajatuksena on, että lapselle säästetään hänen syntymästään täysi-ikäisyyteen saakka. Tuloksista on jo vähennetty keskimääräiset kulut, joten jäljelle jäävä summa on todellinen tuotto. Tavoitteena oli havainnollistaa, millä tavalla sijoittajan on mahdollista lapselleen säästää eri sijoituskohteiden avulla. Laskutapana käytettiin 50 euron kuukausittaista säästösomaa ilman alkusijoitusta. Kuvio 1 osoittaa, kuinka paljon tuottoa milläkin sijoituskohteella on mahdollista tienata. Tulokset eivät suoraan kerro, kuinka paljon sijoittaja varmuudella tulee ansaitsemaan, vaan antavat osviittaa mahdollisesta onnistuneesta sijoituksesta. Inflaation vaikutusta ei otettu tässä huomioon.

Kuviossa 1 ensimmäinen pylväs kuvaa tuotto-odotusta säästötilille. Summa on erittäin pieni, mikäli säästäjä haluaa saada voittoa säästöillään. Jos inflaatio otettaisiin huomioon, tuottoa ei olisi lainkaan ja säästetty rahamäärä olisi mahdollisesti jopa supistunut. Toinen pylväs kuvaa 2–4 prosentin tuotto-odotusta. Maltillisen tuotto-odotuksen sijoitusmuotoja ovat esimerkiksi korkosijoitukset. Kolmas pylväs kuvaa jo melko suurta tuottoa. Sijoituskohteita suuremmalle tuotto-odotukselle ovat vakuutusinvestitukset, osake- ja yhdistelmärahastot. Suurinta tuotto-odotusta voidaan tavoitella osakesijoituksilla. Mitä suurempi tuotto-odotus, sitä suuremmat riskit ovat.

10.1 Kodin ja pankin yhteistyö

Uskon kodin ja pankin yhteistyön lisäämisellä olevan vaikutusta lapsiperheiden sijoittamisen aloittamiseen tulevaisuudessa. Suomessa on paljon ihmisiä, jotka eivät ole koskaan sijoittaneet varojaan. Harva alkaa sijoittamaan, koska tietoa tästä ei tuoda esille riittävän näytävästi. Informaatiota säästämisestä tulisi lisätä esimerkiksi mainosten kautta tai huomioimalla säästäminen näyttävämmiin pankkien nettisivuilla. Sijoittaminen vaatii nykyään omaa kiinnostusta, aikaa ja halua oppia. Moni saattaa tuntea sen liian raskaaksi projektiksi, jos lähtökohtana on se, että sijoittamisesta ei ole edes perustietoja. Pankin konttorissa asioiminen helpottaa sijoittamisen aloittamista. Pankin asiantuntijat ovat ammattilaisia ja osaavat ohjata asiakasta oikean sijoituskohteen luokse. Tämäkin on hieman ongelmallinen, koska toimenpide vaatii asiakkaalta omakohtaista mielenkiintoa sijoittamista kohtaan, jotta hän tulee asioimaan pankissa.

Ratkaisuna tähän ongelmaan pankit voisivat tuottaa lyhyitä tietopaketteja sijoittamisesta ja lapselle säästämistä. Uskon vahvasti, että näitä oppaita jakamalla lapsiperheisiin säästäminen lapselle sekä sijoittaminen lähtisi kasvuun. Samalla pankit hyötyisivät tästä uusilla asiakkuuksilla markkinoidessaan itseään. Lapselle säästämistä helpottaisi myös se, että lapsille olisi lapsen kielellä selitettynä samankaltaisia oppaita. Oppaat voisi yhdistää yhdeksi tietopakettiksi tai mahdollisesti tuotettaisiin erilliset oppaat. Vaihtoehtoisesti oppaan voisi toteuttaa videon muodossa pankkien verkkosivulla. Nämä toimet myös lähentäisivät asiakasta ja pankkia.

10.2 Yhteenveto

Lapselle säästämistä suunnitellessa tärkeintä olisi tuntea talouden kokonaistilanne. Velkojen, tulojen ja omaisuuden huomioiminen vaikuttaa riskinottokykyyn. Riskiä ei kannata ottaa tässä asiassa liikaa. Sijoitusten tuottoa voi parantaa hallitulla riskinotolla. Korkeaa riskiä kannattaa ottaa enintään vain sen verran kuin on vara menettää. Sijoitusten hajautuksella on myös suuri merkitys tuottoon. On viisasta hajauttaa eri omaisuuslajeihin ja toimialoihin sekä hajauttaa sijoitukset myös ajallisesti. Osakesäästämässä ei kannata keskittyä ainoastaan yhtiön osakekursseihin. Olisi hyvä arvioida myös yhtiön liiketoimintaa. Pidemmällä aikavälillä osakkeen tuotto pohjautuu yrityksen kasvuun ja kannattavuuteen, mikä osoittautuu arvonnousuna ja osinkoina. Huomiota tulisi kiinnittää myös siihen, kuinka nopeasti sijoitukset voidaan muuttaa rahaksi. Pitkäjänteinen sijoittaminen palkitsee.

Valitsin työhöni parhaiten soveltuvimmat säästömuodot. Kaikki säästämistavat ovat hyviä vaihtoehtoja lapselle säästämiseen. Lapsen kanssa arki voi olla kiireistä, eikä esimerkiksi osakesijoittamisen tutustumiseen löydy riittävästi aikaa, mikä on ymmärrettävää. Puutteellisella valmistautumisella säästämisen aloittaminen voi kostautua ikävästi. Talouskasvatuksen tärkeyttä ei voi korostaa liikaa. Ensisijaisesti lapsi oppii siinä rahan arvon. Lapsen kasvaessa hän perehtyy järkevään ja suunnitelmalliseen rahankäyttöön.

Mielestäni lapselle säästämiseen sopii parhaiten rahastosäästäminen monestakin syystä. Rahastosäästäminen sopii hyvin ensisijoittajalle. Sijoitettaessa säästöt rahastoihin, riski pienenee, koska raha hajauteetaan useisiin kohteisiin. Riskiä voidaan pienentää entisestään sijoittamalla useaan eri rahastoon. Sijoitetun summan ja säännöllisyyden voi valita. Rahastosäästäminen on yksinkertaista ja vaivatonta. Riskitason ja tuotto-odotusta voi nostaa tai laskea sijoituskohteiden mukaan. Pankin salkunhoitajat huolehtivat rahaston varoista ja sijoituskohteista, joten vanhempi voi olla huoletta, eikä hänen tarvitse tehdä minkäänlaista yritystutkimusta. Mikäli vanhempi haluaa, että rahastosäästäminen ei vaadi vanhemmalta toimenpiteitä, voi hän siirtää automaationa lapsen tilille haluamansa summan rahaa kuukausittain. Tuottoja on mahdollista seurata halutessaan. Sijoitustapa on osta ja unohda -tyylinen. Rahastoissa hallinnointikulut tulisi ottaa huomioon, jotta tuotto-odotukset olisivat suuremmat. Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty.

LÄHTEET

Danske Bank, 2019. 40 prosenttia suomalaisvanhemmista kertoo säästävänsä lapselleen – sijoittaminen yleisempää nuorilla vanhemmilla. Saatavissa: <https://www.sttinfo.fi/tiedote/40-prosenttia-suomalais-vanhemmista-kertoo-saastavansa-lapselleen-sijoittaminen-yleisempaa-nuorilla-vanhemmilla?publisherrId=65472256&releaseId=69869984> Viitattu 30.05.2020

Digi- ja väestötietovirasto. Alaikäisen edunvalvonnan rekisteröinti ja tilivelvollisuus. Saatavissa: https://dvv.fi/artikkeli/-/asset_publisher/alaikaisen-edunvalvonnan-rekisterointi-otsikko-ja-ingressi Viitattu 02.06.2020 Viitattu 02.06.2020

Digi- ja väestötietovirasto. Edunvalvojan vastuut ja tehtävät. Saatavissa: https://dvv.fi/artikkeli/-/asset_publisher/alaikaisen-edunvalvonta-paakuvaushaitari Viitattu 02.06.2020 Viitattu 02.06.2020

Erkkilä, J. 2018. Ekonomisti: Tilisäästäminen on varma tie tappioihin inflaation jälkeen. Salkunrakentaja. <https://www.salkunrakentaja.fi/2018/09/tilisaastaminen-tappio-inflaatio/> Viitattu 08.06.2020

Fasoúlas, E., Manninen, P. & Niiranen, V. 2019. Sijoittajan verotus ja verosuunnittelu. Helsinki: Alma Talent.

Finanssiala, 2019. Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat. Saatavissa: https://www.finanssiala.fi/material/SLM%202019_Tutkimusraportti.pdf Viitattu 08.06.2020

Heikinheimo, H. 2018. 10 vuoden säästämisellä 40 vuoden eläkesäästöt? Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/53597/korkoa-korolle/> Viitattu 31.05.2020

Hämäläinen, K. 2014. Sijoittaminen – Opas uteliaille. Helsinki: Pörssisäätiö.

Kaskinen, H. 2019. Sijoittava opiskelija, laske tarkasti pääomatulosi. Taloustaito. Saatavissa: <https://www.taloustaito.fi/Rahat/sijoittava-opiskelija-laske-tarkasti-paaomatulosi/#bba8d0d> Viitattu 14.01.2020

Kortesalmi-Säkkinen, K. 2019. Lapselle säästäminen. Saatavissa: <https://www.saastopankki.fi/fi-fi/pankit-ja-konttorit/saastopankki-optia/saastopankkiiri-blogi/lapselle-saastaminen> Viitattu 31.05.2020

Laakso, L. & Vilpponen, S. 2019. Lapselle säästäminen on parasta aloittaa heti lapsen synnyttyä – Varallisuusvalmentaja Terhi Majasalmi ostaa omille lapsilleen osakkeita. Saatavissa: <https://esaimaa.fi/uutiset/talous/dda28f09-c3b9-41bc-b292-57905408bf67> Viitattu 31.05.2020

Mandatum Life, 2020. Sijoitusvakuutuksen ja kapitalisaatiosopimuksen tuoton verotus on muuttunut 1.1.2020 alkaen. 2020. Saatavissa: <https://www.mandatumlife.fi/muut-sivut/sijoitusvakuutuksen-ja-kapitalisaatiosopimuksen-tuoton-verotukseen-muutoksia-1.1.2020-alkaen/> Viitattu 10.01.2021

Myllyoja, N. & Kullas, E. 2010. Mitä jokaisen kotiäidin tulee tietää sijoittamisesta. Helsinki: Alma Talent.

Naukkarinen, J. 2017. Osakeopas. Helsinki: Pörssisäätiö.

Nordlund, N. 2018. Lapset ja raha. Talouskasvatuksen aakkoset vanhemmille. Helsinki: Alma Talent.

- OP Osuuskunta. Lapselle säästäminen. Saatavissa: <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/teemat/saastaminen/saasta-lapselle-nain-paaset-alkuun> Viitattu 09.07.2020
- Pessi, P. Miten puhua lapselle rahasta? Lue 7 vinkkiä. Säästöpankki. Saatavissa: <https://www.saastopankki.fi/fi-fi/asiakaspalvelu/vinkit/koti-asuminen-ja-arki/puhu-lapselle-rahasta> Viitattu 12.08.2020
- Puttonen, V. & Repo, E. 2006. Miten sijoitan rahastoihin. WSOYPRO.
- Puustinen, P. 2008. Vakuutussäästäminen ja sähköiset vakuutussäästöpalvelut. Kuluttajatutkimuskeskus. Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152404/Vakuutussaastaminen_ja_sahkoiset_vakuutussaastopalvelut.pdf?sequence=1&isAllowed=y Viitattu 11.01.2021
- Pörssisäätiö. Oppitunti 3: Suunnittele sijoituksesi. Saatavissa: <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/sijoitussuunnitelma/> Viitattu 03.06.2020
- Pörssisäätiö. Oppitunti 5: Sijoituskohteet ja niiden valintakriteerit. Saatavissa: <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/sijoituskohteet-valintakriteerit/> Viitattu 08.06.2020
- Pörssisäätiö. Oppitunti 6: Vastuullinen sijoittaminen ja omistaminen. Saatavissa: <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/vastuullinen-sijoittaminen/> Viitattu 24.09.2020
- Pörssisäätiö. Oppitunti 10: Mikä heiluttaa osakekursseja? Saatavissa: <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/mika-heiluttaa-osakekursseja/> Viitattu 05.07.2020
- Rimmi, R. 2015. Lapsen varoilla ei saa ottaa riskiä. Taloustaito. <https://www.taloustaito.fi/Rahat/Lapsen-varoilla-ei-saa-ottaa-riskia/#70fc9a7f> Viitattu 01.06.2020
- Säästöpankkiliitto. Aamukahvilla-bloggaaja etsi vastaukset lukijoidensa yleisimpiin sijoituskysymyksiin. Saatavissa: <https://www.saastopankki.fi/fi-fi/asiakaspalvelu/vinkit/saastaminen-ja-sijoittaminen/miksi-sijoittaa> Viitattu 30.5.2020
- Säästöpankkiliitto. Säästötili. Saatavissa: <https://www.saastopankki.fi/fi-fi/tilit-kortit-ja-maksaminen/tilit/saastotili> Viitattu 08.01.2021
- Tuppurainen, S. 2017. Nordnet. Saatavissa: <https://blogi.nordnet.fi/nain-teet-lapsestasi-sijoittajan/> Viitattu 21.08.2020
- Viinanen, T. 2018. Salkunrakentaja. Saatavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2018/01/vinkit-lapselle-saastamiseen/> Viitattu 21.08.2020
- Virta, J. 2015. Sijoitusrahasto-opas. Helsinki: Pörssisäätiö.
- Walden, R. & Tuovinen, N. 2016. Sijoittajan vero-opas 2016. Helsinki: Pörssisäätiö.